

Ramon Torrella: una successió delicada

La jubilació de l'arquebisbe de Tarragona ha posat en alerta l'església catalana. La imminència del nomenament del seu successor ha mobilitzat diferents sectors eclesiàstics i ha reobert la rivalitat de fons entre els bisbats de Tarragona i Barcelona.

"Els aires que arriben de llevant fan pensar que durant el mes de gener podria ser nomenat el meu successor." La frase forma part d'una carta que Ramon Torrella ha enviat recentment a tots els capellans de la diòcesi de Tarragona per acomiadar-se. L'arquebisbe, que recorda que és "l'última vegada que us escric", confia en un nomenament imminent, i cita "els aires que arriben de llevant", referint-se al Vaticà, per confirmar les seves impressions. Tot i que aquest nomenament ja s'esperava pels volts de Nadal, si les prediccions de Torrella finalment es confirmessin, en pocs dies es podria aclarir la incògnita que des de fa mesos manté en alerta tota l'església catalana.

L'arquebisbe de Tarragona, i per tant, president de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), va fer arribar el mes de juny de l'any passat una carta de renúncia a la Santa Seu demanant un relleu anticipat. Torrella, de 73 anys, podia haver continuat dos anys més en el càrrec, fins als 75 anys, que és el que permet el dret canònic. Però diversos motius l'han fet anticipar la seva decisió.

Els motius d'una jubilació. Oficialment es parla de motius de salut per justificar la jubilació anticipada de Torrella. Certament, la salut de l'arquebisbe passa per una situació delicada d'ençà del 13 de novembre de 1995, quan va patir una pujada de tensió mentre

era a Roma, gestionant la lenta aprovació de les resolucions del Concili. En aquell moment, va haver de ser ingressat a la clínica Gemelli de la capital italiana. Fonts eclesiàstiques relacionen aquesta crisi cardíaca amb les dificultats amb què van topar les resolucions del Concili per aconseguir el vist-i-plau de la Santa Seu. Vist-i-plau que va trigar un any a veure la llum.

L'arquebisbe de Tarragona, segons fonts properes, s'ha sentit maltractat o poc escoltat per la cúria romana en diverses ocasions.

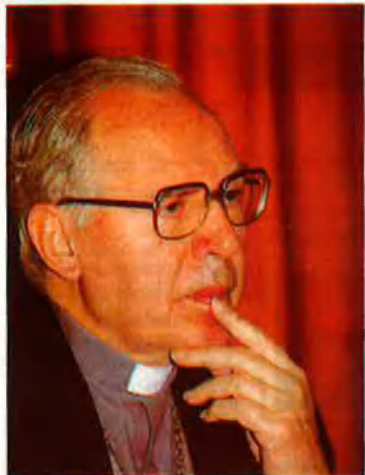
Però la salut no és l'únic motiu que ha portat Torrella a plegar abans del que tenia previst, ni segurament tan sols el principal. Ell mateix ho va deixar entendre en una trobada amb capellans a Montserrat el passat 25 de novembre amb motiu del centenari de Torres i Bages: "He plegat, no per motius de salut sinó per altres motius que ara no són escaients de blasmar".

L'arquebisbe de Tarragona, segons fonts properes, s'ha sentit maltractat o poc escoltat per la

cúria romana per diverses raons. En primer lloc, és sabut que ja fa anys Torrella va sol·licitar a Roma el nomenament d'un bisbe auxiliar per ajudar-lo en les tasques de la seva diòcesi, però la proposta no va ser acceptada. Més recentment, a la primavera de l'any passat, després de la seva crisi cardíaca, va sol·licitar un bisbe coadjutor amb dret a succeir-lo en la diòcesi tarraconina quan ell demanés la renúncia definitiva d'aquí a dos anys. La petició tampoc no va prosperar.

Les tensions amb el Vaticà també sorgeixen després del Concili. Les resolucions van estar gairebé dotze mesos encallades als passadissos de la Santa Seu i van requerir obrir un procés negociador entre l'església catalana i la cúria romana. En aquest procés, Roma va donar condició d'interlocutor privilegiat a l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, malgrat que Torrella, en tant que president de la Conferència Episcopal Tarraconense, era la principal autoritat eclesiàstica del Concili. La condició de cardenal de Carles —grau que no té Torrella— va afavorir que se li obrissin més portes als despatxos vaticans, fet que va provocar alguna tibantor. Fins i tot, en algun moment, Torrella va arribar a desautoritzar algunes afirmacions de Carles durant les negociacions amb Roma. En concret, aquest últim va anunciar que Roma havia acceptat com a fórmula organitzativa per l'església catalana la figura de la regió ecle-

ARXIU

siàstica. En aquell moment Torrella va recordar públicament a Carles que aquesta qüestió encara no havia estat discutida per l'església catalana. Tampoc no han ajudat a millorar el clima les relacions tradicionalment poc fluides entre Ramon Torrella i el nunci del Vaticà a l'estat espanyol. Ni amb l'anterior, ni amb l'actual, Lajos Kada. Tot i que amb aquest últim va coincidir a Roma, treballant a la Congregació per l'Ecumenisme. No obstant això, Lajos Kada no l'ha visitat personalment mai.

La manca d'atenció per part de Roma va acabar precipitant la decisió d'anticipar la jubilació. La decisió va transcendir a finals d'agost de l'any passat, després de les vacances de l'arquebisbe al santuari de Núria i al monestir de Poblet. Immediatament es van desencadenar tota una sèrie de moviments a l'interior de l'església catalana, donada la importància d'aquesta successió. L'arquebisbat de Tarragona és històricament la diòcesi més important del Principat, i per això es fa càrrec de la presidència de la Conferència Episcopal Tarraconense, que agrupa totes les diòcesis de Catalunya. Aquest fet dona a l'església catalana un caràcter bicèfal, ja que l'arquebisbat de Barcelona, tot i ser una sola diòcesi, té més habitants que l'arquebisbat de Tarragona, i a més, el seu titular té la categoria de cardenal.

La reacció més destacada a l'anunci de jubilació de Torrella va

ser la promoguda per sectors eclesials catalanistes, que ben aviat van mostrar la seva preocupació per tal que el successor fos un bisbe català. Sobre l'ambient planava encara el nomenament del bisbe Ricardo Blázquez a Bilbao, molt contestat d'entrada per sectors nacionalistes bascos.

Un nunci preocupant. La preocupació d'aquest sector també sorgia pel possible desconeixement del nunci del Vaticà a l'estat espanyol, acabat de nome-

nar, de la realitat catalana. En aquests ambients es comenta que en la primera visita del nunci Lajos Kada a Montserrat, aquest es va lamentar de les dificultats que posava el nacionalisme català a José María Aznar per poder formar govern després de les passades eleccions generals. Aquesta inquietud ha crescut quan darremament el nunci del Vaticà Lajos Kada ha manifestat públicament certa comprensió envers les queixes que li han fet arribar sectors castellanoparlants de Catalunya

Diversos sectors de l'església catalana esperen que el successor de Ramon Torrella (dalt, a l'esquerra) sigui un bisbe català. A la dreta, inauguració del Concili Tarraconense. (Foto: Arxiu / Efe)

ELS POSSIBLES SUCCESSORS DE RAMON TORRELLA

Joan Martí Alanís
Bisbe d'Urgell

Avantatges

- Origen tarragoní
- Moderat
- Ben acceptat per la CEE
- Perfil institucional (és copríncep d'Andorra)

Inconvenients

- El seu nomenament altera el procés de consolidació institucional d'Andorra
- Problemes amb la corona espanyola: va impedir que Joan Carles I es convertís en copríncep d'Andorra

Lluís Martínez Sistach
Bisbe de Tortosa

Avantatges

- És secretari de la Conferència Episcopal Tarraconense
- Va ser secretari del Concili
- Coneixement de la Tarraconense
- Ben vist per la CEE

Inconvenients

- La seva "joventut" (55 anys)

Josep M. Guix
Bisbe de Vic

Avantatges

- Ben vist per sectors eclesiàstics catalanistes
- Edat apropiada (68 anys)
- Voluntat de canviar de diòcesi

Inconvenients

- Poc protagonisme en la realitat eclesiàstica catalana

Pere Tena
Bisbe auxiliar de Barcelona

Avantatges

- Conegut a Roma
- Va treballar a la Congregació de Culte del Vaticà
- Edat apropiada (68 anys)

Inconvenients

- Escasses possibilitats de passar de bisbe auxiliar a arquebisbe

Francesc X. Ciuraneta
Bisbe de Menorca

Avantatges

- Fill de Tarragona
- Expert en pastoral
- Amic personal de Ricard Maria Carles

Inconvenients

- Poc temps a Menorca
- Jove (56 anys)
- Més proper a Carles que a Torrella

Carles Soler Perdigo
Bisbe auxiliar de Barcelona

Avantatges

- Secretari general del Concili Tarraconense
- Edat bona (64)

Inconvenients

- Escasses possibilitats de passar de bisbe auxiliar a arquebisbe

sobre suposades marginacions.

Tot plegat ha fet que la dimissió de Torrella hagi generat un moviment intern al si de l'església catalana que va eclosionar el passat mes de desembre amb la presentació del manifest anomenat "Missatge als cristians de Catalunya". El text anava signat per un centenar de religiosos, capellans, teòlegs, laics i intel·lectuals catalans, que manifestaven la seva preocupació per "la incertesa que envolta el nomenament del successor de l'arquebisbe de Tarragona" i en general, "pel futur de la nostra església".

Els signants lamenten la "falta de personalitat jurídica" de l'església catalana, que fa que "les decisions importants que afecten les nostres diòcesis es trobin mediatitzades per la Conferència del Episcopado Espanol", a la qual acusen d'"incomprensió i animadversió envers Catalunya". Els signants sol·liciten a la Santa

Seu, que a més de tenir en compte la realitat catalana a l'hora de nomenar l'arquebisbe de Tarragona, doti l'església catalana de "plena personalitat jurídica".

La renúncia de Torrella va ser acceptada pel Vaticà el mes de setembre de l'any passat. Immediatament després, el nunci Lajos Kada va obrir un període de consultes amb diferents estaments eclesiàstics espanyols i catalans amb l'objectiu d'elaborar una terna de noms per fer arribar a Roma. Les consultes, que són secretes, van concloure al mes de novembre, i naturalment els noms proposats per la nunciatura no han transcendit. Però la llista ja és a Roma.

Reunió privada Pujol-nunci.

Durant aquest període de consultes, Lajos Kada es va reunir també amb autoritats catalanes. Segons ha pogut saber EL TEMPS de fonts properes al govern ca-

talà, Jordi Pujol va mantenir una reunió privada amb Lajos Kada el passat mes de novembre a Madrid. En l'encontre, el president de la Generalitat va manifestar al nunci la seva preocupació pel nomenament del successor de Torrella i li va transmetre el seu desig que el nomenat fos un bisbe català.

En les darreres setmanes, diversos sectors eclesials catalans donen per gairebé segur que el successor de Torrella serà un bisbe català. La possibilitat que no sigui així es dona pràcticament per descartada. El mateix arquebisbe ha anat confirmant aquesta hipòtesi en contactes que ha mantingut darrerament.

El sector impulsor del manifest també confia, vista l'evolució dels esdeveniments, que el successor de Torrella serà un bisbe català però s'obre a la vegada un nou interrogant. Per aquest sector, la pressió ha tingut èxit en el

cas de Tarragona, però ara la preocupació es trasllada a la successió del bisbe de Lleida, Ramon Malla, que aquest any arribarà a l'edat de jubilació, o pel successor del bisbe que ocupi la plaça de Tarragona, que podria ser el de Tortosa.

En la travessa de noms per succeir Torrella s'hi ha creuat també la rivalitat tradicional entre l'arquebisbat de Tarragona i el de Barcelona. Aquest últim no va arribar a la categoria d'arquebisbat fins a l'any 1962, quan el Vaticà li'l va concedir, tot i no tenir sota la seva competència altres bisbats. El segon cop contra el protagonisme de Tarragona va arribar el 1973, quan la Santa Seu va donar la categoria de cardenal a l'arquebisbe de Barcelona. Quan l'anterior arquebisbe de Barcelona, el desaparegut Narcís Jubany, es va jubilar, Torrella va intentar recuperar la categoria de cardenal per Tarragona, però no va reeixir.

Ara, en el moment de la seva successió, hi ha moviments clars per evitar que Barcelona controli o pugui col·locar a l'arquebisbat de Tarragona un candidat afí. Aquests moviments no solament surten des de Tarragona, sinó també des d'altres diòcesis catalanes que veuen amb recel l'increment de la influència barcelonina i el seu centralisme. En aquesta línia, apunta el bisbe de Menorca, Francesc Ciuraneta, com el candidat preferit per Ricard Maria Carles per succeir Torrella, mentre que l'actual bisbe d'Urgell, Joan Martí Alanis, seria el més ben vist, tant per Tarragona, com per la resta de diòcesis catalanes. En aquesta línia també estaria Josep Maria Guix, actual bisbe de Vic, que a més ha manifestat reiteradament la seva voluntat de canviar de diòcesi. No obstant això, la Santa Seu podria optar també per un bisbe més "neutral", com Lluís Martínez Sistach, actual bisbe de Tortosa i bon coneixedor de la Conferència Episcopal Tarraconesa, ja que n'és l'actual secretari.

Joan Martí Alanis és qui té més

El nunci del Vaticà a l'estat espanyol, Lajos Kada. És vist amb recel pel seu desconeixement de la realitat catalana.

Les relacions de Martí Alanis amb la corona espanyola no són fluides. Es va oposar que Joan Carles fos copríncep d'Andorra.

punts en la travessa dels successors, però també té factors en contra. Primer, que no queda clar que vulgui, i la segona, que el seu nomenament significaria desestabilitzar el procés de consolidació institucional d'Andorra, perquè és un dels coprínceps. A més, les seves relacions amb la corona espanyola no són gaire fluides. La seva oposició va ser clau per impedir que Joan Carles I aconseguís, com pretenia, ser copríncep d'Andorra, en tant que cap d'estat espanyol.

Si es confirmen els càlculs de Ramon Torrella, en pocs dies s'aclearirà la incògnita. La llista amb els tres candidats fa setmanes que espera en un despatx de Ro-

Com es relleva un arquebisbe?

La successió d'un arquebisbe és un tràmit llarg, lent i ple de silencis, com solen ser bona part dels tràmits eclesials. Especialment els que depenen de la Santa Seu. La jubilació d'un arquebisbe arriba als 75 anys. No obstant això, pot jubilar-se abans per altres raons, si així ho desitja. És el cas de l'arquebisbe de Tarragona, Ramon Torrella. El següent pas és comunicar la decisió al Vaticà, que l'ha d'acceptar. Un cop acceptada, comencen pròpiament les gestions per la successió.

El nunci del Vaticà a l'estat on pertany l'arquebisbe obre una etapa de consultes amb l'objectiu d'elaborar una terna de noms que serà enviada a la Santa Seu. En aquesta fase són consultats la jerarquia de la conferència episcopal, els bisbes i els capellans de la diòcesi. També poden ser consultats laics destacats si el nunci ho considera convenient. Finalitzats els contactes, el nunci fa arribar la llista amb els tres noms a la Congregació de Bisbes del Vaticà. Aquesta congregació n'escull un i el presenta al papa. Si no hi ha cap més problema, el papa l'aprova i llavors el Vaticà, abans de fer públic el nomenament, comunica la seva decisió a l'ambaixador de l'estat corresponent a la Santa Seu.

Com a curiositat històrica, cal recordar que en l'etapa franquista això no funcionava així. En temps de la dictadura, el nunci presentava la terna a Franco. Aquest n'assenyalava un i Roma el nomenava. **P. M. / F. R.**

ma per rebre la benedició. Diverses informacions apunten també la possibilitat que entre les persones consultades hi hagi Martínez Somalo, ex-secretari d'estat del Vaticà, i actualment president de la congregació per la Litúrgia. És l'eclesiàstic espanyol més ben situat dins la cúpula vaticana. Les seves podrien ser una de les mans per on passarà la llista de la terna. Tot això no implica, però, que el nomenament sigui imminent. Els afers de l'església catalana són observats amb lupa des del Vaticà. Només cal recordar la demora del Concili.

Pere Martí / Francesc Romeu